

SKLEP ŠT. 1600/2002/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 22. julija 2002

o šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA -

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti njenega člena 175(3) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁽³⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽⁴⁾, glede na skupno besedilo, ki ga je odobril Spravni odbor dne 1. maja 2002,

ker:

(1) Čisto in zdravo okolje je nujno za dobro počutje in blaginjo družbe, vendar nenehna rast na svetovni ravni vodi do nenehnega pritiska na okolje.

(2) Peti okoljski akcijski program Skupnosti »K trajnosti« se je končal 31. decembra 2000 in prinesel številne pomembne izboljšave.

(3) Potrebna so stalna prizadevanja, da se izpolnijo okoljske naloge in cilji, ki jih določa Skupnost, kakor obstaja tudi potreba po šestem okoljskem akcijskem programu (»Program«), določenem v tem sklepu.

(4) Številni okoljski problemi so še vedno problematični in pojavljajo se novi, ki zahtevajo nadaljnje ukrepe.

(5) Osredotočiti se je treba na preprečevanje in izvajanje načela previdnosti pri razvijanju pristopa, ki bo varoval zdravje ljudi in okolje.

(6) Pogoj za trajnostni razvoj sta preudarna uporaba naravnih virov in varstvo globalnega ekosistema, kot tudi gospodarska blaginja in uravnotežen socialni razvoj.

¹ UL C 154 E, 29. 5. 2001, str. 218.

² UL C 221, 7. 8. 2001, str. 80.

³ UL C 357, 14. 12. 2001, str. 44.

⁴ Mnenje Evropskega Parlamenta z dne 31. maja 2001 (UL C 47 E, 21. 2. 2002, str. 113), Skupno stališče Sveta z dne 27. septembra 2001 (UL C 4, 7. 1. 2002, str. 52) in Odločba Evropskega Parlamenta z dne 17. januarja 2002 (še ni objavljena v uradnem listu). Odločba Evropskega Parlamenta z dne 30. maja 2002 in sklep Sveta z dne 11. junija 2002.

(7) Program si prizadeva za visoko raven varstva okolja in zdravja ljudi, za splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja, navaja prednostne naloge za okoljske vidike strategije trajnostnega razvoja in naj bi se upošteval pri dokončnem oblikovanju dejavnosti v okviru te strategije.

(8) Program si prizadeva za prekinitev povezanosti med pritiski na okolje in gospodarsko rastjo, pri čemer je dosleden z načelom subsidiarnosti in spoštuje raznolikost pogojev v različnih regijah Evropske Unije.

(9) Program določa prednostne okoljske naloge za odziv Skupnosti in se zlasti osredotoča na podnebne spremembe, naravo in biotsko raznovrstnost, okolje, zdravje in kakovost življenja, naravne vire ter odpadke.

(10) Za vsakega od teh področij so določene ključne naloge in določeni cilji, predvideni so tudi številni ukrepi z namenom doseči omenjene cilje. Ti cilji sestavljajo ravni učinkovitosti ali dosežke, za katere se prizadeva.

(11) Cilji, prednostne naloge in ukrepi Programa morajo prispevati k trajnostnemu razvoju v državah kandidatkah in si prizadevati za varstvo naravnih dobrin v teh državah.

(12) Zakonodaja je še vedno osrednjega pomena pri izpolnjevanju okoljskih izzivov, prednostna naloga je popolno in pravilno izvajanje obstoječe zakonodaje. Obravnavati je treba tudi druge možnosti na področju izvrševanja okoljskih nalog.

(13) Program mora vzpodbujati proces vključevanja okoljskih vprašanj v vse politike in dejavnosti Skupnosti skladno s členom 6 Pogodbe, da bi se zmanjšali pritiski na okolje iz različnih virov.

(14) Potreben je strateški celostni pristop, ki vključuje nove načine dela s trgov, ki zajema državljane, podjetja in druge interesne skupine, da bi tako povzročili potrebne spremembe v proizvodnji ter v javnih in zasebnih vzorcih potrošnje, ki negativno vplivajo na stanje in trende v okolju. Ta pristop mora spodbujati trajnostno rabo in upravljanje s tlemi in morjem.

(15) Za uspeh Programa je treba zagotoviti dostop do okoljskih informacij in do sodišča, kot tudi sodelovanje javnosti pri oblikovanju politike.

(16) Tematske strategije obravnavajo vrsto možnosti in sredstev, ki so potrebni za obravnavanje vrste kompleksnih vprašanj, ki zahtevajo širok in večdimenzionalen pristop, in predlagajo potrebne ukrepe, ki vključujejo, kjer je to primerno, Evropski parlament in Svet.

(17) Obstaja znanstveni konsenz o tem, da človekova dejavnost povzroča višanje koncentracij toplogrednih plinov, kar vodi do višanja globalnih temperatur in motenj v podnebnju.

(18) Posledice podnebnih sprememb za človeško družbo in za naravo so hude in potrebujejo ublažitev. Ukrepi za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov se lahko izvajajo, ne da bi zmanjšali raven razvoja in blaginje.

(19) Ne glede na uspeh ublažitve, se družba mora prilagoditi in pripraviti na posledice podnebnih sprememb.

- (20) Zdravi in uravnoteženi naravni sistemi so nujni za vzdrževanje življenja na Zemlji.
- (21) Obstaja znaten pritisk človekove dejavnosti na naravo in biotsko raznovrstnost. Potrebni so ukrepi za preprečevanje pritiskov zaradi onesnaževanja, zaradi uvedbe tujerodnih vrst, zaradi možnega tveganja zaradi genetsko spremenjenih organizmov in zaradi načina, na katerega se izkoriščata tla in morje.
- (22) Tla so omejen vir, ki je pod okoljskim pritiskom.
- (23) Kljub izboljšavam v ekoloških standardih obstaja verjetnost povezave med poslabšanjem okolja in določenimi človeškimi boleznimi. Zato se pojavljajo možna tveganja, na primer, zaradi emisij in nevarnih kemikalij, pesticidov in hrupa, na katera se je treba odzvati.
- (24) Pridobiti je treba več znanja o morebitnih negativnih vplivih zaradi uporabe kemikalij, proizvajalci, uvozniki in uporabniki na nižjih stopnjah morajo prevzeti odgovornost nase za pridobitev novih znanj.
- (25) Varnejše kemikalije ali varnejše alternativne tehnologije, ki ne vključujejo uporabe kemikalij, bi morale nadomestiti nevarne kemikalije, s ciljem zmanjšati tveganje za človeka in okolje.
- (26) Pesticidi se morajo uporabljati na trajnosten način, da se zmanjša negativni vpliv na zdravje ljudi in okolje.
- (27) Mestno okolje je dom okrog 70 % ljudi in za zagotovitev boljšega okolja in kakovosti življenja v mestih so potrebna usklajena prizadevanja.
- (28) Na Zemlji obstaja omejena zmogljivost zadovoljevanja naraščajočih potreb po virih in absorbiranju emisij in odpadkov iz uporabe, obstajajo pa tudi dokazi, da v veliko primerih obstoječe povpraševanje presega zmogljivost okolja.
- (29) Količina odpadkov v Skupnosti še vedno raste, od tega je znatna količina nevarnih, kar vodi do izgube virov in do povečanega tveganja onesnaževanja.
- (30) Gospodarska globalizacija pomeni, da je varstvo okolja potrebno na mednarodni ravni, vključno s prometno politiko, in zahteva takojšnji odziv s strani Skupnosti, ki je povezan s trgovinsko politiko, razvojem in zunanjimi zadevami, kar omogoča doseganje trajnostnega razvoja v drugih državah.
- (31) Trgovina, mednarodni investicijski pretoki in izvozni krediti pozitivno prispevajo k izvajanju varstva okolja in trajnostnega razvoja.
- (32) Glede na zahtevnost zadev mora oblikovanje okoljske politike temeljiti na najboljši razpoložljivi znanstveni in gospodarski presoji, na znanju o stanju in trendih v okolju, skladno s členom 174 Pogodbe.
- (33) Podatki za oblikovalce politik, deležnike (interesne skupine) in javnost morajo biti ustrezni, pregledni, posodobljeni in lahko razumljivi.
- (34) Napredek za doseganje okoljskih ciljev je treba meriti in ovrednotiti.

(35) Na podlagi presoje stanja okolja, ob upoštevanju rednih podatkov Evropske agencije za okolje, je na vmesni točki Programa treba narediti pregled napredka in presojo o potrebi po spremembi orientacije.

SKLENILA:

Člen 1

Namen Programa

1. Ta sklep ustanovi program ukrepov Skupnosti na področju okolja (v nadaljnjem besedilu Program). Obravnava ključne okoljske cilje in prednostne naloge, ki temeljijo na oceni stanja okolja in prevladujočih trendov, vključno z nastajajočimi zadevami, ki od Skupnosti zahtevajo vodenje. Program mora vzpodbujati vključevanje okoljskih vprašanj v vse politike Skupnosti in pripomoči k uresničevanju trajnostnega razvoja v trenutni in bodoči razširjeni Skupnosti. Poleg tega Program predvideva stalna prizadevanja za doseganje okoljskih ciljev in ukrepov, določenih s strani Skupnosti.

2. Program določa ključne okoljske cilje, ki jih je treba izvršiti. Kjer je to primerno, določa ukrepe in časovni raspored. Cilji in ukrepi morajo biti izvršeni pred iztekom Programa, če ni določeno drugače.

3. Program zajema obdobje desetih let, od 22. julija 2002 naprej. Ustrezne vzpodbude na različnih področjih politike, z namenom doseči cilje, so sestavljene iz vrste ukrepov, vključno z zakonodajo in strateškimi pristopi, določenimi v členu 3. Te vzpodbude morajo biti predstavljene postopoma in najkasneje po štirih letih po sprejemu tega sklepa.

4. Cilji so v skladu s ključnimi okoljskimi prednostnimi nalogami, ki jih mora Skupnost izpolniti na naslednjih področjih:

- podnebne spremembe,
- narava in biotska raznovrstnost,
- okolje in zdravje ter kakovost življenja,
- naravni viri in odpadki.

Člen 2

Načela in skupni cilji

1. Program predstavlja okvir za okoljsko politiko Skupnosti v času Programa, s ciljem doseči visoko raven varstva, pri čemer se upošteva načelo subsidiarnosti in raznolikost razmer v posameznih regijah Skupnosti, in prekinitev povezanosti med pritiski na okolje in gospodarsko rastjo. Program mora temeljiti zlasti na načelu onesnaževalec plača, načelu preventive in preventivnih ukrepov ter na načelu rektificiranja onesnaževanja pri viru.

Program je izhodišče za okoljsko razsežnost Evropske strategije trajnostnega razvoja in prispeva k vključevanju okoljskih vprašanj v vse politike Skupnosti, *med drugim*, z določanjem okoljskih prednostnih nalog za to strategijo.

2. Cilj Programa je:

- poudariti podnebne spremembe kot pomembnega izziva v naslednjih 10 letih in kasneje, in prispevati k dolgoročnemu cilju stabiliziranja koncentracij toplogrednih plinov v ozračju na nivoju, ki bo lahko preprečil človekovo nevarno vmešavanje v podnebni sistem. Pri tem bo Program vodil dolgoročni cilj za največ za 2 °C povečanje globalne temperature nad predindustrijsko stopnjo in koncentracija CO₂ pod 550 ppm. Dolgoročno bo to zahtevalo globalno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 70 % v primerjavi z letom 1990, kot je določeno na Medvladnem forumu o podnebnih spremembah (IPCC);
- zaščititi, ohraniti, obnoviti in razvijati delovanje naravnih sistemov, naravnih habitatov, prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, da bi ustavili dezertifikacijo in izgubo biotske raznovrstnosti, vključno z raznovrstnostjo genetskih virov, tako v Evropski Uniji kot po svetu.
- prispevati h visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje in z vzpodbujanjem urbanega trajnostnega razvoja;
- večja učinkovitost virov in takšno ravnanje z viri in odpadki, ki omogoča bolj trajnostno proizvodnjo in porabo, s čimer se doseže prekinitev povezanosti med rabo virov in nastajanjem odpadkov ter stopnjo gospodarske rasti, in da se zagotovi, da poraba obnovljivih in neobnovljivih virov ne preseže nosilne zmogljivosti okolja.

3. Program zagotavlja, da se za okoljske cilje, ki se morajo osredotočiti na okoljske rezultate, ki naj bi bili doseženi, uporabijo najbolj učinkovita in ustrezna sredstva, v smislu načel, določenih v odstavku 1, in strateških pristopov, določenih v členu 3. V celoti se bo upoštevalo zagotavljanje celostnega oblikovanja okoljske politike Skupnosti z vsemi dostopnimi možnostmi in sredstvi, ob upoštevanju regionalnih in lokalnih razlik, kot tudi ekoloških občutljivih področij, s poudarkom na:

- razvijanju evropskih spodbud za ozaveščanje državljanov in lokalnih oblasti;
- povečanem dialogu z interesnimi skupinami (deležniki) za dvig okoljske ozaveščenosti in sodelovanja javnosti;
- analizi koristi in stroškov, ob upoštevanju potrebe, da se zajamejo v okoljskih stroških;
- najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazih in nadaljnem izboljšanju znanstvenih spoznanj z raziskavami in tehnološkim razvojem;
- podatkih in informacijah o stanju in trendih v okolju.

4. Program mora vzpodbujati popolno vključevanje zahtev varstva okolja v vse politike Skupnosti in dejavnosti, z določitvijo okoljskih ciljev in, kjer je to primerno, ukrepov in časovnih razporedov, ki se jih mora upoštevati v ustreznih področjih politike.

Nadalje, predlagani in sprejeti ukrepi v korist okolja morajo biti skladni s cilji gospodarskih in socialnih razsežnosti trajnostnega razvoja in obratno.

5. Program mora vzpodbujati sprejetje politik in pristopov, ki pripomorejo k doseganju trajnostnega razvoja v državah, ki so kandidatke za pristop (države kandidatke), na podlagi prenosa in izvajanja pravnega reda. Proces širitve mora vzdrževati in zavarovati okoljska sredstva držav kandidatk, kot na primer bogastvo biotske raznovrstnosti, vzdrževati in okrepiti trajnostno proizvodnjo in porabo ter možnost rabe prostora in okolju prijazne transportne strukture:

- z vključevanjem zahtev varstva okolja v programe Skupnosti, vključno s tistimi, ki so povezani z razvojem infrastrukture;
- z vzpodbujanjem prenosa čistih tehnologij v države kandidatke;
- z večjim dialogom in izmenjavo izkušenj med nacionalno in lokalno upravo v državah kandidatkah o trajnostnem razvoju in ohranitvi njihovih okoljskih sredstev;
- s sodelovanjem civilne družbe, okoljskimi nevladnimi organizacijami in gospodarstva v državah kandidatkah, da se ozavešči javnost in zagotovi udeležbo;
- z vzpodbujanjem mednarodnih finančnih institucij in zasebnega sektorja, da podprejo izvajanje in skladnost s pravnim redom na področju okolja v državah kandidatkah, ter da usmerijo pozornost k vključevanju okoljskih vprašanj v dejavnosti gospodarskega sektorja.

6. Program mora spodbujati:

- pozitivno in konstruktivno vlogo Evropske Unije kot vodilnega partnerja v varstvu globalnega okolja in pri uresničevanju trajnostnega razvoja;
- razvoj globalnega partnerstva za okolje in trajnostni razvoj;
- vključevanje okoljskih vprašanj in ciljev v vse vidike zunanjih odnosov Skupnosti.

Člen 3

Strateški pristopi pri doseganju okoljskih ciljev

Cilji in ukrepi, ki so določeni v Programu, se med drugim izvajajo na naslednje načine:

1. Razvoj nove zakonodaje Skupnosti in dopolnjevanje obstoječe zakonodaje, kjer je to primerno;
2. Vzpodbujanje bolj učinkovitega izvajanja in uveljavljanja zakonodaje Skupnosti na področju okolja in brez poseganja v pravico Komisije do sprožitve postopka za ugotavljanje kršitev. To zahteva:
 - povečane ukrepe za izboljšanje spoštovanja predpisov Skupnosti o varstvu okolja in reševanje kršitev okoljske zakonodaje;

- uveljavljanje izboljšanih standardov o dovoljevanju, preverjanju, spremljanju in izvrševanju s strani držav članic;

- bolj sistematski pregled uporabe okoljske zakonodaje v državah članicah;

- izboljšano izmenjavo informacij o najboljši praksi izvajanja, vključno z Evropskim omrežjem za izvajanje in uveljavljanje okoljskega prava (omrežje Impel) v okviru svojih pristojnosti;

3. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za vključevanje zahtev varstva okolja v pripravo, opredelitev in izvajanje politik Skupnosti in dejavnosti na različnih področjih politik. Nadaljnja prizadevanja so potrebna v različnih sektorjih, vključno z upoštevanjem njihovih posebnih okoljskih ciljev, časovnih razporedov in kazalcev. To zahteva:

- zagotavljanje, da so strategije vključevanja, ki jih je izdelal Svet, v različnih področjih politik pretvorjene v učinkovite ukrepe in pripomorejo k izvajanju okoljskih ciljev Programa;

- premislek, pred njihovim sprejetjem, ali ukrepi na gospodarskih in socialnih področjih pripomorejo k doseganju ciljev in so skladni z ukrepi in časovnimi okvirji Programa;

- izoblikovanje primernih predpisanih notranjih mehanizmov v institucijah Skupnosti, ob popolnem upoštevanju potrebe vzpodbujanja transparentnosti in dostopa do informacij, da se zagotovi, da so okoljski vidiki popolnoma upoštevani v političnih pobudah Komisije, vključno z ustreznimi odločbami in zakonodajnimi predlogi;

- redno spremljanje, s pomočjo ustreznih kazalcev, ki je pripravljeno, in če je to primerno, na podlagi skupne metodologije za vsak sektor, in poročanje o procesu sektorske integracije;

- nadaljnje vključevanje okoljskih meril v programe financiranja Skupnosti brez poseganja v že obstoječe;

- popolno in učinkovito uporabo in izvajanje presoje vplivov na okolje in celovite presoje vplivov na okolje ;

- da je cilje Programa treba upoštevati v prihodnjih finančnih perspektivnih revizijah finančnih instrumentov Skupnosti;

4. Vzpodbujanje trajnostnih vzorcev proizvodnje in porabe z učinkovitim izvajanjem načel, določenih v členu 2, da se zajamejo tako negativni kot pozitivni učinki na okolje z uporabo mešanice instrumentov, vključno s tržno zasnovanimi in gospodarskimi instrumenti. *Med drugim to zahteva:*

- spodbujanje reforme subvencij, ki imajo znaten negativni učinek na okolje in so nezdržljive s trajnostnim razvojem, *med drugim* z uvedbo, z vmesnim pregledom, seznama meril, ki omogočajo evidentiranje okoljsko negativnih subvencij, da se jih postopno odpravi;

- analizo okoljske učinkovitosti trgovanja z okoljskimi dovoljenji kot generičnega instrumenta in trgovanja z emisijami z namenom spodbujati in izvajati njihovo uporabo, kjer je to možno;

- spodbujanje in pospeševanje uporabe fiskalnih ukrepov, kot na primer okoljsko povezani davki in spobude, na ustrezni nacionalni ravni ali ravni Skupnosti;

- spodbujanje vključevanja zahtev varstva okolja v dejavnosti standardizacije;

5. Izboljšanje sodelovanja in partnerstva s podjetji in njihovimi predstavniškimi telesi ter vključevanje socialnih partnerjev, potrošnikov in njihovih organizacij, če je to primerno, z namenom izboljšanja okoljevarstvene učinkovitosti podjetij in s ciljem trajnostnih vzorcev proizvodnje. To zahteva:

- spodbujanje celostnega pristopa k politiki izdelka vsepovsod v Programu, ki bo spodbudil upoštevanje okoljskih zahtev v celotnem življenjskem krogu izdelka, in širše razširjeno uporabo okolju prijaznih postopkov in izdelkov;

- spodbujanje širšega sprejema Programa Skupnosti za okoljevarstveno upravljanje organizacij (EMAS) ⁽¹⁾ ter razvijanje pobud, ki spodbujajo podjetja, da objavljajo natančna in neodvisno preverjena okoljska poročila ali poročila o izvajanju trajnostnega razvoja;

- pripravo ustreznega programa pomoči, s posebno pomočjo za mala in srednje velika podjetja;

- spodbujanje uvedbe sistema nagrajevanja okoljevarstvene politike podjetij;

- spodbujanje inovacije izdelkov s ciljem "ozelenitve" trga, vključno z izboljšanim razširjanjem rezultatov iz programa LIFE⁽²⁾;

- spodbujanje prostovoljnih obvez ali dogovorov za doseganje jasnih okoljskih ciljev, vključno z določanjem postopkov v primeru kršitve;

6. Zagotavljanje, da so individualni potrošniki, podjetja in javne organizacije v svojih vlogah kot kupci, bolje informirani o postopkih in proizvodih v smislu vpliva na okolje s ciljem doseči trajnostne potrošniške vzorce. To zahteva:

- spodbujanje podeljevanja znaka za okolje in drugih oblik okoljevarstvenih informacij in označevanja, ki potrošnikom omogočajo primerjavo okoljevarstvene učinkovitosti med izdelki istega tipa;

- spodbujanje uporabe zanesljivih samo-določenih okoljskih zahtevkov in preprečevanje zavajajočih zahtevkov;

- pospeševanje politike zelenih javnih naročil, da se dovoli upoštevanje okoljskih značilnosti in možna integracija okoljskega življenjskega cikla, vključno s fazo proizvodnje, zadevami v postopkih javnih naročil, pri čemer se spoštujejo pravila o konkurenci in notranjem trgu Skupnosti, s smernicami o najboljši praksi, ter začetek pregleda zelenih javnih naročil v institucijah Skupnosti;

¹ Uredba (ES) št. 761/2001 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2001 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Programu Skupnosti za okoljsko upravljanje in presojo (EMAS) (UL L 114, 24. 4. 2001, str. 1).

² Uredba (ES) št. 1655/2000 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 17. julija 2000 o finančnem instrumentu za okolje (LIFE) (UL L 192, 28. 7. 2000, str. 1).

7. Podpiranje vključevanja okoljskih vidikov v finančni sektor. To zahteva:

- upoštevanje prostovoljne pobude v finančnem sektorju, urejanje smernic za vključevanje podatkov o okoljskih stroških v letna finančna poročila podjetij, ter izmenjava najboljših praks politik med državami članicami;
- poziv Evropski investicijski banki, da okrepi vključevanje okoljskih ciljev in vprašanj v kreditne aktivnosti, zlasti zaradi podpore trajnostnemu razvoju v državah kandidatkah;
- pospeševanje vključevanja okoljskih ciljev in vprašanj v dejavnosti drugih finančnih ustanov, kot na primer Evropske banke za obnovo in razvoj;

8. Oblikovanje režima odgovornosti Skupnosti med drugim zahteva:

- zakonodajo o okoljski odgovornosti;

9. Izboljšanje sodelovanja in partnerstva med skupinami potrošnikov in nevladnimi organizacijami ter pospeševanje boljšega razumevanja in udeležbe v okoljskih zadevah med evropskimi državljani zahteva:

- zagotovitev dostopa do informacij, udeležbo in pravice s hitro ratifikacijo Aarhuške konvencije⁽¹⁾ s strani Skupnosti in držav članic;
- podporo zbiranja dostopnih informacij za državljane o stanju in trendih v okolju v povezavi s socialnimi, gospodarskimi in zdravstvenimi trendi;
- splošno dvigovanje okoljske ozaveščenosti;
- razvijanje splošnih pravil in načel dobrega okoljskega vodenja v postopkih dialoga;

10. Spodbujanje in pospeševanje učinkovite in trajnostne rabe tal in morja ob upoštevanju okoljskih vprašanj. Ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti to zahteva naslednje:

- pospeševanje najboljše prakse glede trajnostnega prostorskega načrtovanja, ki upošteva posebne regionalne okoliščine s posebnim poudarkom na celostnem programu upravljanja obalnih območij;
- pospeševanje najboljše prakse in podpornih omrežij, ki spodbujajo izmenjavo izkušenj o trajnostnem razvoju, vključno z urbanimi območji, morji, obalnimi območji, gorskimi območji, močvirji in drugimi občutljivimi območji;
- izboljšanje uporabe, povečanje virov in širše področje uporabe za kmetijsko-okoljske ukrepe v okviru skupne kmetijske politike;
- spodbujanje držav članic, da uporabljajo regionalno načrtovanje kot sredstvo za izboljšanje varstva okolja za državljane in pospeševanje izmenjave izkušenj o trajnostnem regionalnem razvoju, zlasti v urbanih in gosto poseljenih območjih.

¹ Konvencija o dostopu do informacij, sodelovanju javnosti v odločanju in dostopu do sodišča v okoljskih zadevah, Aarhus, 25. junija 1998.

Člen 4

Tematske strategije

1. Ukrepi iz členov 5 in 8 vključujejo razvoj tematskih strategij in vrednotenje obstoječih strategij za prednostne okoljske probleme, ki zahtevajo širok pristop. Te strategije vključujejo opredelitev predlogov, ki so potrebni za doseg ciljev, določenih v Programu, in predvidene postopke za njihovo sprejetje. Te strategije se predložijo Evropskemu parlamentu in Svetu in jih je treba sprejeti, kjer je to primerno, v obliki Odločbe Evropskega parlamenta in Sveta skladno s postopki, določenimi v členu 251 Pogodbe. Ob upoštevanju pravne podlage predloga se zakonodajni predlogi, ki izhajajo iz teh strategij, sprejmejo skladno s postopki, določenimi v členu 251 Pogodbe.
2. Tematske strategije lahko vključujejo nekatere od pristopov, določenih v členu 3 in 9, in ustrezne kakovostne in količinske okoljske cilje in časovne razporede, s katerimi se lahko predvideni ukrepi izmerijo in ocenijo.
3. Tematske strategije se razvijajo in izvajajo v tesnem posvetovanju z ustreznimi strankami, kot na primer nevladne organizacije, industrija, drugi socialni partnerji in javne oblasti, pri čemer v postopku zagotovijo, če je potrebno, posvetovanje držav kandidatk.
4. Tematske strategije se predložijo Evropskemu parlamentu in Svetu najkasneje v treh letih po sprejemu Programa. Vmesno poročilo, v katerem Komisija oceni napredek izvajanja programa, vključuje pregled tematskih strategij.
5. Komisija letno poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o napredku razvoja in izvajanja strategij in o njihovi učinkovitosti.

Člen 5

Cilji in prednostna področja za ukrepe pri reševanju podnebnih sprememb

1. Cilji, določeni v členu 2, se dosegajo z naslednjimi ukrepi:

- ratifikacija in začetek veljavnosti Kjotskega protokola h konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja do leta 2002 in izpolnjevanje obveznosti zmanjšanja emisij za 8 % do leta 2008-12 v primerjavi s stopnjo iz leta 1990 za celotno Evropsko skupnost, skladno z obveznostmi za vsako državo članico, kot je določeno v sklepih Sveta z dne 16. in 17. junija 1998;
- uresničevanje vidnega napredka pri izpolnjevanju obveznosti iz Kjotskega protokola do leta 2005;
- postaviti Skupnost v verodostojen položaj za zavzemanje za mednarodni sporazum o trdnejših ciljih zmanjševanja v drugem obdobju obveze, ki je določeno v Kjotskem protokolu. Sporazum si prizadeva za znatno zmanjšanje emisij, ob upoštevanju, *med drugim*, ugotovitve tretjega poročila o oceni IPCC, in ob upoštevanju nujnosti, da se približa h globalno uravnoteženi porazdelitvi emisij toplogrednih plinov.

2. Ti cilji se dosegajo, *med drugim*, z naslednjimi prednostnimi ukrepi:

(i) Izvajanje mednarodnih obveznosti o podnebjju, vključno z Kjotskim protokolom:

(a) s preučevanjem rezultatov Evropskega programa o podnebnih spremembah in s sprejemanjem učinkovitih skupnih in usklajenih politik in ukrepov na tej podlagi, če je primerno, za različne sektorje, ki dopolnjujejo domače ukrepe v državah članicah;

(b) s prizadevanji za ustanovitev okvira Skupnosti za razvoj učinkovitega trgovanja z emisijami CO₂ z možnostjo razširitve na druge toplogredne pline;

(c) z izboljšanjem spremljanja toplogrednih plinov in napredka na področju izvajanja obveznosti držav članic, določenih v Sporazumu o notranji porazdelitvi bremen;

(ii) Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na področju energetskega sektorja:

(a) čimprej opraviti evidenco in pregled subvencij, ki preprečujejo učinkovito in trajnostno uporabo energije z namenom postopno jih odpraviti;

(b) spodbujati obnovljiva in fosilna goriva z manj ogljika za proizvodnjo energije;

(c) spodbujati uporabo obnovljivih virov energije, vključno z uporabo spobud, vključno na lokalni ravni, z namenom izpolniti okvirne cilje 12 % skupne porabe energije do leta 2010;

(d) uvajanje spobud, ki bodo povečale sočasno proizvodnjo toplote in energije, in ki bodo izvajale ukrepe s ciljem v celotni Skupnosti podvojiti celotni delež sočasne proizvodnje toplote in energije na 18 % skupne bruto proizvodnje električne energije;

(e) preprečiti in zmanjšati emisije metana iz proizvodnje in distribucije energije;

(f) pospeševanje energetske učinkovitosti;

(iii) Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v prometnem sektorju:

(a) prepoznati in sprejeti posebne ukrepe, ki bodo zmanjšali emisije toplogrednih plinov iz letalstva, če se do leta 2002 ne sprejme tak ukrep znotraj Mednarodne organizacije za civilno letalstvo;

(a) prepoznati in sprejeti posebne ukrepe, ki bodo zmanjšali emisije toplogrednih plinov iz pomorskega ladijskega prometa, če se do leta 2003 ne sprejme tak ukrep znotraj Mednarodne organizacije za pomorstvo.

(c) prizadevanje za učinkovitejše in čistejše oblike prometa, vključno z boljšo organizacijo in logistiko;

(d) v okviru cilja EU zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 8 %, pozvati Komisijo, da do konca 2002 predloži Obvestilo o kvantificiranih okoljskih ciljeh za trajnostni prometni sistem;

(e) prepoznati in sprejeti nadaljnje posebne ukrepe, vključno z ustrežno zakonodajo, za zmanjšanje emisije toplogrednih plinov iz motornih vozil, ki vključujejo N₂O;

(f) pospeševanje razvoja in uporabe alternativnih goriv in vozil z nizko porabo goriva, s ciljem bistveno in trajno povečevati njihov delež;

(g) pospeševanje ukrepov, ki upoštevajo popolne okoljske stroške v ceni prometa;

(h) prekinitev povezanosti med gospodarsko rastjo in povpraševanjem po prometu s ciljem zmanjšati posledice na okolje;

(iv) Zmanjšanje emisije toplogrednih plinov v industrijski proizvodnji:

(a) pospeševanje dejavnosti in tehnik eko-učinkovitosti v industriji;

(d) razvijanje sredstev, ki bodo pomagala malim in srednje velikim podjetjem, da se bodo prilagodila, prenovila in izboljšala poslovanje;

(c) spodbujanje razvoja okolju prijaznejših in tehnično sprejemljivih drugih možnosti, vključno z osnovanjem ukrepov Skupnosti s ciljem zmanjšati emisije, postopno odpraviti proizvodnjo, kjer je primerno in sprejemljivo, in zmanjšati uporabo industrijskih fluoriranih plinov HFC (fluorirani ogljikovodiki), PFC (perfluorirani ogljikovodiki) in SF₆ (žveplov heksafluorid);

(v) Zmanjšanje emisije toplogrednih plinov v drugih sektorjih:

(a) pospeševanje energetske učinkovitosti zlasti pri ogrevanju, hlajenju in vročevodih pri načrtovanju stavb;

(b) upoštevanje potrebe po zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, skupaj z ostalimi okoljskimi vidiki, v skupni kmetijski politiki in strategiji Skupnosti glede ravnanja z odpadki;

(vi) Uporaba drugih ustreznih sredstev, kot na primer:

(a) pospeševanje uporabe fiskalnih ukrepov, vključno s pravočasnim in ustreznim okvirom Skupnosti za obdavčenje energije, s ciljem prizadevati si za bolj učinkovito rabo energije, čistejšo energijo in promet in spodbujati tehnološke inovacije;

(b) spodbujanje okoljskih sporazumov z industrijskimi sektorji o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov;

(c) zagotavljanje podnebnih sprememb kot glavne teme politike Skupnosti za raziskave in tehnološki razvoj in za nacionalne raziskovalne programe.

3. Poleg ublažitve podnebnih sprememb naj Skupnost pripravi ukrepe za prilagoditev posledicam podnebnih sprememb:

- s pregledom politik Skupnosti, zlasti tistih, ki so pomembne za podnebne spremembe, tako da je prilagoditev primerno obravnavana v odločitvah glede vlaganj;

- s spodbujanjem regionalnega podnebnega modeliranja in ocenjevanja z namenom pripraviti ukrepe za regionalno prilagoditev, kot na primer upravljanje z vodnimi viri, ohranitev biotske

raznovernosti, dezertifikacija in preprečevanje poplav, ter podpreti ozaveščanje državljanov in gospodarstva.

4. Zagotoviti je treba upoštevanje podnebnih izzivov pri širitvi Skupnosti. Med drugim to zahteva naslednje ukrepe z državami kandidatkami:

- podpora krepitev usposobljenosti, z namenom uporabe domačih ukrepov za uporabo Kjotskih mehanizmov in izboljšano poročanje in spremljanje emisij;
- podpora bolj trajnostnega prometnega in energetskega sektorja;
- zagotavljanje, da se sodelovanje z državami članicami na področju podnebnih spremembah še nadalje krepi.

5. Boj proti podnebnim spremembam predstavlja sestavni del politike zunanjih odnosov Evropske unije in bo ena od prednostnih nalog v politiki trajnostnega razvoja. To bo zahtevalo skupna in usklajena prizadevanja Skupnosti in njenih držav članic z namenom:

- usposabljanja, z namenom pomoči državam v razvoju in državam z gospodarstvi v tranziciji, na primer s spodbujanjem projektov v povezavi z mehanizmom čistega razvoja (CDM) v Kjotskem protokolu in skupno izvajanje;
- odziv na določene potrebe po prenosu tehnologije;
- pomoči pri izzivu prilagajanja podnebnim spremembam v omenjenih državah.

Člen 6

Cilji in prednostna področja za ukrepe na področju narave in biotske raznovernosti

1. Cilji, določeni v členu 2, se dosegajo z naslednjimi nalogami:

- ustaviti zmanjšanje biotske raznovernosti in doseči ta cilj do leta 2010, vključno s preprečevanjem in ublažitvijo vplivov invazivnih tujih vrst in genotipov;
- ustrezna obnovitev in zaščita narave in biotske raznovernosti pred škodljivim onesnaževanjem;
- ohranitev, ustrezna obnovitev in trajnostna raba morskega okolja, obal in močvirij;
- ohranitev in ustrezna obnovitev območij s pomembno krajinsko vrednostjo, vključno s kultiviranimi kot tudi z občutljivimi območji;
- ohranitev vrst in habitatov, s posebnim poudarkom na preprečevanju fragmentacije habitatov;
- pospeševanje trajnostne rabe tal, s posebnim poudarkom na preprečevanju erozije, slabšanja kakovosti, onesnaženja in dezertifikacije.

2. Tem ciljem je treba slediti s sredstvi naslednjih prednostnih ukrepov, ob upoštevanju načela subsidiarnosti, ki temelji na obstoječih svetovnih in regionalnih konvencijah in strategijah in na popolnem izvajanju ustreznih aktov Skupnosti. Ekosistemski pristop kot je bil sprejet v Konvenciji o biološki raznovrstnosti⁽¹⁾, se mora uporabljati, kjer koli je primerno:

(a) v biotski raznovrstnosti:-

- zagotavljanje izvajanja in pospeševanje spremljanja ter ocenjevanja strategije Skupnosti o biotski raznovrstnosti in ustreznih akcijskih načrtov, vključno s programom za zbiranje podatkov in informacij, za razvoj ustreznih kazalcev, in pospeševanje uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij in najboljše okoljske prakse;
- pospeševanje raziskav o biotski raznovrstnosti, genetskih virih, ekosistemih in odnosih z dejavnostmi človeka;
- razvijanje ukrepov za povečanje trajnostne rabe, trajnostne proizvodnje in trajnostnih naložb v povezavi z biotsko raznovrstnostjo;
- spodbujanje usklajenega ocenjevanja, nadaljnjih raziskav in sodelovanja na področju ogroženih vrst;
- pospeševanje poštene in pravične porazdelitve koristi iz uporabe genskih virov na globalni ravni za izvajanje člena 15 Konvencije o biološki raznovrstnosti o dostopu do genskih virov s poreklom v tretjih državah;
- razvijanje ukrepov za preprečevanje in nadzor invazivnih tujih vrst, vključno s tujimi genotipi;
- uvedba omrežja Natura 2000 in izvajanje potrebnih tehničnih in finančnih instrumentov in ukrepov, ki so potrebni za njeno popolno izvajanje in za varstvo, izven območja Natura 2000, vrst, ki so zaščitene z direktivami o habitatih in pticah;
- pospeševanje razširitve omrežja Nature 2000 na države kandidatke;

(b) v primerih nesreč in naravnih nesreč:

- pospeševanje koordinacije Skupnosti glede ukrepov držav članic v primerih nesreč in naravnih nesreč z, na primer, ustanavljanjem omrežja za izmenjavo praks in orodij preprečevanja;
- razvijanje nadaljnjih ukrepov, ki bodo pomagali preprečiti nevarnosti večjih nesreč, posebej glede tistih, ki jih povzročajo cevovodi, rudarstvo, pomorski promet nevarnih snovi ter razvijanje ukrepov na področju rudarskih odpadkov;

(c) tematska strategija za varstvo tal, obravnavanje preprečevanja, *med drugim*, onesnaževanja, erozije, dezertifikacije, degradacije tal, pozidave zemljišč in hidrogeoloških tveganj, ob upoštevanju regionalne raznolikosti, vključno s specifičnostmi gorskih in sušnih območij;

¹ UL L 309, 13. 12. 1993, str. 1.

(d) pospeševanje trajnostnega upravljanja ekstraktivne industrije z namenom zmanjšati njen vpliv na okolje;

(e) pospeševanje vključevanja ohranitve in obnovitve krajinske vrednosti v ostale politike, vključno s turizmom, ob upoštevanju ustreznih mednarodnih listin;

(f) pospeševanje vključevanja vprašanj biotske raznovrstnosti v kmetijsko politiko in spodbujanje trajnostnega razvoja podeželja, večfunkcionalnega in trajnostnega kmetijstva s:

- spodbujanjem popolne uporabe trenutnih možnosti skupne kmetijske politike in drugih ukrepov politike;

- spodbujanjem okoljsko odgovornejšega kmetovanja, vključujoč, če je to primerno, ekstenzivne metode proizvodnje, celostne načine kmetovanja, ekološko kmetijstvo in biotsko raznovrstnostjo, v prihodnje preglede skupne kmetijske politike, ob upoštevanju potrebe po uravnoteženem pristopu k večfunkcionalni vlogi podeželja;

(g) pospeševanje trajnostne rabe morij in ohranitev morskih ekosistemov, vključno z morskim dnom, rečnimi ustji in obalnimi območji, s posebnim poudarkom na območjih, ki imajo visoko vrednost biotske raznovrstnosti:

- s pospeševanjem večje vključenosti okoljskih vprašanj v skupno ribiško politiko, pri čemer se izkoristi priložnost njenega pregleda v letu 2002;

- s tematsko strategijo za varstvo in ohranitev morskega okolja, ob upoštevanju, med drugim, pogojev in obveznosti do izvajanja morskih konvencij, in potrebe po zmanjšanju emisij in posledic pomorskega prometa in drugih morskih in kopenskih dejavnosti;

- s pospeševanjem celostnega upravljanja obalnih območij;

- z nadaljnjim pospeševanjem varstva morskih območij, zlasti z omrežjem Natura 2000 kot tudi z drugimi možnimi ukrepi Skupnosti;

(h) z izvajanjem in nadaljnjim razvojem strategij in ukrepov na področju gozdov v skladu s strategijo o gozdovih Evropske Unije, ob upoštevanju načela subsidiarnosti in zadev biotske raznovrstnosti, kar vključuje naslednje elemente:

- izboljšanje obstoječih ukrepov Unije, ki varujejo gozdove, in izvajanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, *med drugim*, z nacionalnimi programi za gozdove, v povezavi z načrti razvoja podeželja, s povečanim poudarkom na spremljanju več vlog gozdov, skladno s priporočili, ki so jih sprejeli ministrska konferenca o varstvu gozdov v Evropi, forum Združenih Narodov o gozdovih, Konvencija o biotski raznovrstnosti ter drugi forumi;

- spodbujanje učinkovite koordinacije med vsemi sektorji politike, ki so vključeni v gozdarstvo, vključno z zasebnim sektorjem, kot tudi koordinacija vseh interesnih skupin (deležnikov), ki so vključene v zadeve gozdarstva;

- spodbujanje povečanja tržnega deleža za trajnostno proizveden les, *med drugim*, s spodbujanjem certificiranja za trajnostno gospodarjenje z gozdovi in spodbujanje označevanja s tem povezanih izdelkov;

- nadaljevanje aktivnega sodelovanja Skupnosti in držav članic glede izvajanja svetovnih in regionalnih resolucij ter glede razprav in pogajanj o zadevah, povezanih z gozdovi;

- preiskava možnosti za sprejetje aktivnih ukrepov s ciljem preprečiti in bojovati se proti trgovanju z nezakonito posekanim lesom;

- spodbujanje premisleka o učinkih podnebnih sprememb v gozdarstvu;

(i) na gensko spremenjenih organizmih (GSO):

- razvoj določb in načinov za oceno tveganja, identifikacije, označevanja in sledljivosti gensko spremenjenih organizmov, za omogočanje učinkovitega spremljanja in nadzora vplivov na zdravje in okolje;

- hitra ratifikacija in izvajanje Kartagenskega protokola o biološki varnosti ter podpora oblikovanju regulativnih okvirjev v tretjih državah, če je to potrebno, s tehnično in finančno pomočjo.

Člen 7

Cilji in prednostna področja za ukrepe na področju okolja, zdravja ter kakovosti življenja

1. Cilji, določeni v členu 2, se dosegajo z naslednjimi ukrepi, ob upoštevanju ustreznih standardov, smernic in programov Svetovne zdravstvene organizacije (WHO):

- doseganje boljšega razumevanja groženj okolju in zdravju ljudi, da se te grožnje preprečijo in zmanjšajo;

- doseganje boljše kakovosti življenja s celostnim pristopom, ki se osredotoča na urbana območja;

- znotraj ene generacije (2020) doseči, da se kemikalije proizvajajo in uporabljajo na načine, ki ne vodijo do občutnega negativnega učinka na zdravje in okolje, ob zavedanju, da se trenutne vrzeli v znanju glede lastnosti, uporabe, odlaganja in izpostavljenosti kemikalijam morajo premagati;

- nevarne kemikalije se morajo zamenjati z varnejšimi kemikalijami ali varnejšimi alternativnimi tehnologijami, ki ne vključujejo uporabe kemikalij, s ciljem zmanjšati tveganje za človeka in okolje.

- zmanjšanje vpliva pesticidov na zdravje ljudi in okolje ter bolj splošno, doseganje bolj trajnostne rabe pesticidov kot tudi znatno celotno zmanjšanje tveganja in uporabe pesticidov, skladno s potrebnim varstvom pridelka. Pesticidi v uporabi, ki so obstojni, bioakumulativni, strupeni ali imajo druge zaskrbljujoče lastnosti, se zamenjajo z manj nevarnimi, če je to mogoče;

- doseganje ravni kakovosti podzemnih in površinskih voda, ki ne povzročajo pomembnih vplivov na zdravje ljudi in okolje in tveganj za zdravje ljudi in okolje, ter dolgoročno zagotoviti, da so stopnje izkoriščanja vodnih virov trajnostne;

- doseganje ravni kakovosti zraka, ki ne povzročajo večjih negativnih posledic na zdravju ljudi in okolju, ter ne ogrožajo zdravja ljudi in okolja;

- znatno zmanjšanje števila ljudi, ki so redno in dolgoročno prizadeti zaradi povprečnih stopenj hrupa, zlasti zaradi prometa, ki, glede na znanstvene študije, škodi zdravju ljudi, in priprava naslednjega koraka na področju direktive o hrupu.

2. Ti cilji se uresničujejo z naslednjimi prednostnimi ukrepi:

(a) okrepitev raziskovalnih programov Skupnosti, znanstvenega znanja in izkušenj, ter spodbujanje mednarodne koordinacije v nacionalnih raziskovalnih programih, s ciljem podpreti uresničevanje ciljev glede zdravja in okolja, zlasti:

- identifikacija in priporočila o prioritetnih področjih za raziskave in ukrepe, ki med drugim vključujejo potencialne vplive virov elektromagnetnega sevanja na zdravje in posebno pozornost razvoju in validaciji alternativnih načinov testiranja na živalih, zlasti na področju kemijske varnosti;

- opredelitev in razvoj kazalcev zdravja in okolja;

- ponovna preiskava, razvoj in posodobitev trenutnih zdravstvenih standardov in mejnih vrednosti, vključno z, če je primerno, vplivom na potencialno ranljive skupine, na primer otroci ali ostareli ter sinergije in vzajemni vplivi različnih polutantov;

- pregled trendov in določb mehanizmov zgodnjega opozarjanja za nove ali nastajajoče probleme;

(b) o kemikalijah:

- naložiti odgovornost proizvajalcem, uvoznikom in uporabnikom na nižjih stopnjah za pridobitev novih znanj o kemikalijah (dolžnost skrbnega ravnanja) ter ocenjevanje nevarnosti njihove uporabe, vključno v proizvodih, kot tudi predelava in odlaganje;

- razvoj skladnega sistema, ki temelji na usklajenem pristopu, pri čemer so izključene kemične snovi, uporabljene v majhnih količinah, za preizkušanje, oceno tveganja in obvladovanje tveganja novih in obstoječih snovi s preskusnimi postopki, ki zmanjšujejo potrebo po testiranju na živalih in razvijajo alternativne preskusne metode;

- zagotoviti, da so kemične snovi, ki zbujejo skrb, predmet pospešenih procesov obvladovanja tveganja, in da se snovi, ki zelo zbujejo skrb, vključno z rakotvornimi in mutagenimi snovmi ali snovmi, strupenimi za razmnoževanje, in da se tiste snovi, ki imajo značilnosti težko razgradljivih organskih snovi (POP), uporabljajo le v upravičene in ustrezne namene in morajo pred uporabo dobiti posebno dovoljenje;

- zagotoviti, da se rezultati ocen tveganja kemikalij popolnoma upoštevajo na vseh področjih zakonodaje skupnosti, ki ureja kemikalije in izogibati se podvajanju dela;

- zagotavljanje meril za vključevanje snovi, ki so obstojne, bioakumulativne, strupene in snovi, ki so zelo obstojne in zelo bioakumulativne, med snovi, ki zelo zbujejo skrb, ter predvidevanje dodatka znanih endokrinih motilcev, ko so določene testne metode in merila;

- zagotoviti, da se glavni ukrepi, ki so potrebni glede na določene cilje, hitro razvijejo, tako da lahko stopijo v veljavo pred vmesnim pregledom;

- zagotavljanje dostopa javnosti do nezaupnih podatkov v Registru Skupnosti o kemikalijah (register REACH);

(c) o pesticidih:

- popolno izvajanje in pregled učinkovitosti veljavnega pravnega sistema⁽¹⁾, da se zagotovi visoka raven varstva, če je dopolnjen. Ta pregled vključuje, če je to primerno, primerjalno oceno in razvoj postopkov odobritve Skupnosti z namenom dati v promet;

- tematsko strategijo o trajnostni rabi pesticidov, ki obravnava:

(i) zmanjšanje nevarnosti in tveganj za zdravje in okolje zaradi uporabe pesticidov;

(ii) izboljššan nadzor uporabe in razširjanja pesticidov;

(iii) zmanjšanje ravni zdravju škodljivih aktivnih snovi, vključno z nadomeščanjem najnevarnejših z manj nevarnimi drugimi snovmi, vključno z nekemičnimi;

(iv) spodbujanje uporabe pridelave z manjšim vnosom ali brez pesticidov, med drugim z ozaveščanjem uporabnikov, pri čemer se spodbuja kodeks dobre prakse, ter spodbujanje premisleka o možni uporabi finančnih instrumentov;

(v) pregleden sistem poročanja in spremljanja procesa, z namenom izpolniti cilje strategije, vključno z razvojem ustreznih kazalcev;

(d) o kemikalijah in pesticidih:

- hitra ratifikacija Rotterdamske konvencije o postopku soglasja po predhodnem obveščanju za določene nevarne kemikalije in pesticide v mednarodni trgovini in Stockholmske konvencije o obstojnih organskih onesnaževalcih (POP);

- ki spreminja Uredbo Sveta (EGS) št. 2455/92 z dne 23. julija 1992 o izvozu in uvozu določenih nevarnih kemikalij⁽²⁾ s ciljem uskladiti jo z Rotterdamsko konvencijo, pri čemer želi izboljšati svoje postopkovne mehanizme in ponuditi informacije državam v razvoju;

¹ Direktiva Sveta 91/414/EGS z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet (UL L 230, 19. 8. 1991, str. 1). Direktiva, kot je nazadnje spremenjena in dopolnjena z Direktivo Komisije 2001/49/EK (UL L 176, 29. 6. 2001, str. 61)

² UL L 251, 29.8.1992, str. 13. Uredba nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 2247/98 (UK L 282, 20. 10. 1998, str. 12).

- podpora razvoja ravnanja s kemikalijami in pesticidi v državah v razvoju in državah kandidatkah, vključno z odpravo zalog zastarelih pesticidov, *med drugim*, s podpiranjem projektov, namenjenih za odprave takih zalog.

- ki prispeva k mednarodnim prizadevanjem o izdelavi celovitega pristopa o mednarodnem ravnanju s kemikalijami;

(e) o trajnostni rabi in visoki kakovosti vode:

- zagotavljanje visoke ravni varstva površinskih in podzemnih voda, preprečevanje onesnaževanja in pospeševanje trajnostne rabe vode;

- delo v smeri zagotavljanja popolnega izvajanja okvirne direktive o vodah⁽³⁾, z namenom doseči dobro ekološko, kemijsko in količinsko stanje voda ter skladno in trajnostno gospodarjenje z vodo;

- razvijanje ukrepov z namenom prenehanja odvajanja, emisij in izgub prednostnih nevarnih snovi, skladno z določbami okvirne direktive o vodah;

- zagotavljanje visoke ravni varstva kopalnih voda, vključno z revizijo Direktive o kopalnih vodah⁽⁴⁾;

- zagotavljanje vključitve konceptov in pristopov okvirne direktive o vodah in drugih direktivah o varstvu voda v druge politike Skupnosti;

(f) o kakovosti zraka, razvoj in izvajanje ukrepov iz člena 5 v prometnem, industrijskem in energetskem sektorju mora biti skladen in prispevati k izboljšanju kakovosti zraka.. Nadaljnji predvideni ukrepi so:

- izboljšanje spremljanja in ocenjevanja kakovosti zraka, vključno z depoziti polutantov, ter določbe o informiranju javnosti, vključno z razvojem in rabo kazalcev;

- tematska strategija, ki bo okrepila skladno in integrirano politiko onesnaževanja zraka, ki bo urejala prednostne naloge za nadaljnje ukrepe, preglede in spremembe, če je primerno, standardov kakovosti zraka in nacionalne zgornje vrednosti emisij, z namenom doseči dolgoročen cilj nepreseganja kritičnih obremenitev in stopenj ter razvoj boljših sistemov za zbiranje informacij, modeliranje in napovedovanje;

-sprejemanje ustreznih ukrepov glede ozona v prizemni plasti in trdnih delcev;

- glede kakovosti zraka v zaprtih prostorih in glede vplivov na zdravje, s priporočili za prihodnje ukrepe, če je to primerno;

- vodilna vloga v pogajanjih in izvajanje Montrealskega protokola o snoveh, ki škodujejo ozonskemu plašču;

³ Direktiva 000/60/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000, ki določa okvir za delovanje Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22. 12. 2000, str. 1).

⁴ Direktiva Sveta 76/160/EGS z dne 8. decembra 1975 glede kakovosti kopalnih voda (UL L 31, 5. 2. 1976, str. 1). Direktiva, kot je nazadnje spremenjena in dopolnjena z Aktom o pristopu iz lety 1994.

- vodilna vloga v pogajanjih in krepitev povezav in interakcij z mednarodnimi procesi, ki prispevajo k čistemu zraku v Evropi;

- nadaljnji razvoj posebnih instrumentov Skupnosti za zmanjšanje emisij iz (določenih virov) ustreznih kategorij virov;

(g) o hrupu:

- dodajanje in nadaljnje izboljšanje ukrepov, vključno s primernimi postopki o odobritvi tipa, o emisijah hrupa iz storitev in izdelkov, zlasti motornih vozil, vključno z ukrepi za zmanjšanje hrupa iz stika med pnevmatiko in voziščem, ki ne zagotavljajo varnosti v cestnem prometu, od železniških vozil, zrakoplovov in mirujočih strojev;

- razvijanje in izvajanje instrumentov, ki ublažujejo prometni hrup, če je to primerno, na primer s sredstvi zmanjšanja potreb po prometu, prehod k manj hrupnim vrstam prevoza, pospeševanje tehničnih ukrepov in načrtovanja trajnostnega prometa;

(h) o urbanem okolju:

- tematska strategija, ki pospešuje celosten horizontalni pristop v vseh politikah Skupnosti in izboljšanje kakovosti urbanega okolja, ob upoštevanju napredka, narejenega pri izvajanju obstoječega okvira sodelovanja in ga ⁽¹⁾, po potrebi, tudi pregledati, ter obravnavanje:

- pospeševanja Lokalne Agende 21;

- zmanjšanja povezave med gospodarsko rastjo in potrebo po potniškem prometu;

- potrebe po povečanem deležu javnega prometa, železnic, celinskih plovnih poti, hoje in kolesarjenja;

- potrebe po reševanju povečane količine prometa in omogočanje pomembnega ločevanja prometne rasti in rasti BDP;

- potrebe po pospeševanju uporabe vozil z manjšimi emisijami v javnem prometu;

- upoštevanja kazalcev urbanega okolja.

Člen 8

Cilji in prednostne naloge za ukrepe na področju trajnostne rabe in gospodarjenja naravnih virov ter ravnanja z odpadki

1. Cilji, določeni v členu 2, se dosegajo z naslednjimi ukrepi:

- zagotavljanje, da poraba virov in z njimi povezanimi vplivi, ne presega nosilne zmogljivosti okolja, ter ločevanje med gospodarsko rastjo in rabo virov. V tem kontekstu se okvirni cilj, doseči delež 22 % proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije v Skupnosti

¹ Odločba št. 1141/2001/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o okvirnih pogojih Skupnosti za sodelovanje zaradi pospeševanja trajnostnega razvoja naselij (UL L 191, 13. 7. 2001, str. 1).

do leta 2010, prekliče z namenom občutno povečati učinkovitost virov in energetske učinkovitosti;

- doseganje precejšnjega celotnega zmanjšanje količin odpadkov, proizvedenih v pobudah za preprečevanje, boljšo učinkovitost virov in premik k bolj trajnostnim vzorcem proizvodnje in porabe;

- znatno zmanjšanje količine odpadkov, namenjenih za odlaganje, in količine proizvedenih nevarnih odpadkov, da bi se izognili emisijam v zrak, vodo in tla;

- spodbujanje ponovne rabe in za odpadke, ki se še vedno proizvajajo: stopnja njihove nevarnosti se mora zmanjšati in morajo predstavljati čimmanj tveganja; prednost se nameni predelavi ter zlasti recikliranju; količina odpadkov za odlaganje se mora zmanjšati in morajo biti varno odloženi; odpadki za odlaganje se morajo obravnavati kar se da blizu kraja proizvodnje, v kolikor to ne vodi do zmanjšanja učinkovitosti v postopkih ravnanja z odpadki.

2. Ti cilji se uresničujejo ob upoštevanju pristopa politike celostnega izdelka in strategije Skupnosti o ravnanju z odpadki⁽¹⁾ s sredstvi naslednjih prioritarnih ukrepov:

(i) razvoj tematske strategije o trajnostni rabi in gospodarjenju z viri, vključno:

(a) z načrtovanjem materialov in smeri odstranjevanja odpadkov v Skupnosti, vključno z uvozi in izvozi, na primer z uporabo instrumentov analize pretoka materiala;

(b) s pregledom učinkovitosti ukrepov politike in vplivom subvencij, povezanimi z naravnimi viri in odpadki;

(c) z uvedbo ciljev za učinkovitost virov in zmanjšano uporabo virov, prekinitve povezave med gospodarsko rastjo in negativnimi vplivi na okolje;

(d) s pospeševanjem izkoriščanja, proizvodnih postopkov in tehnologij zaradi spodbujanja eko-učinkovitosti in trajnostne rabe surovin, energije, vode in drugih virov;

(e) z razvojem in izvajanjem širše vrste instrumentov, vključno z raziskavami, prenosom tehnologije, tržno zasnovanimi in gospodarskimi instrumenti, programi najboljše prakse in kazalci učinkovitosti virov;

(ii) Razvoj in izvajanje ukrepov za ravnanje z in preprečevanje nastajanja odpadkov, *med drugim*:

(a) razvoj vrste količinskih in kakovostnih ciljev zmanjševanja, ki pokrivajo vse ustrezne odpadke; kar se na ravni Skupnosti doseže do leta 2010. Komisija je vabljen, da pripravi predlog za te cilje do leta 2002;

(b) spodbujati okoljsko sprejemljive in trajnostne izdelke;

(c) dvigovanje ozaveščenosti o možnem prispevku javnosti glede zmanjševanja odpadkov;

¹ Resolucija Sveta z dne 24. februarja 1997 o strategiji Skupnosti o ravnanju z odpadki (UL C 76, 11. 3. 1997, str. 1).

(d) pripravljane operativnih ukrepov, za spodbujanje preprečevanja odpadkov, npr. spodbujanje ponovne uporabe in predelave, postopno odpravljanje določenih snovi in materialov z ukrepi glede na posamezne izdelke;

(e) razvijanje nadaljnjih kazalcev na področju ravnanja z odpadki;

(iii) Razvijanje tematske strategije o recikliranju odpadkov, vključno z, *med drugim*:

(a) ukrepi za zagotavljanje ločevanja na viru, zbiranje in recikliranje prioriternih tokov odpadkov;

(b) nadaljnjim razvojem odgovornosti proizvajalca;

(c) z razvojem in prenosom okoljsko sprejemljive tehnologije za recikliranje odpadkov in ravnanje z le-temi;

(iv) Razvoj ali revizija zakonodaje o odpadkih, vključno z, med drugim, odpadki gradbeništva, blata čistilnih naprav⁽²⁾, biorazgradljivimi odpadki, embalažni odpadki⁽³⁾, akumulatorji⁽⁴⁾ in prehod odpadkov⁽⁵⁾, pojasnilo razlik med odpadki in ne-odpadki in razvoj ustreznih meril za nadaljnjo pripravo Priloge IIA in IIB okvirne direktive o odpadkih⁽⁶⁾.

Člen 9

Cilji in prednostne naloge za ukrepe na področju mednarodnih zadev

1. Cilj, določen v členu 2 o mednarodnih zadevah in mednarodnih razsežnostih štirih prednostnih področij na področju okolja tega Programa, vsebuje naslednje ukrepe:

- izvajanje ambiciozne okoljske politike na mednarodni ravni, s posebnim poudarkom na nosilni zmogljivosti globalnega okolja;

- nadaljnje pospeševanje trajnostnih vzorcev proizvodnje in porabe na mednarodni ravni;

- napredek za zagotovitev vzajemne podpore trgovinske in okoljske politike in ukrepov.

2. Ti cilji se uresničujejo s sredstvi naslednjih prednostnih ukrepov:

² Direktiva Sveta 86/278/EGS z dne 12. junija 1986 o varstvu okolja in zlasti tal, ko se odplake uporablajo v kmetijstvu (UL L 181, 4. 7. 1986, str. 6). Direktiva, kot je nazadnje spremenjena in dopolnjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

³ Direktiva 94/62/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 1994 o embalaži in odpadni embalaži (UL L 365, 31. 12. 1994, str. 10). Direktiva, kot je nazadnje spremenjena in dopolnjena z Direktivo Komisije 1999/177/EK (UL L 56, 29. 6. 2001, str. 47).

⁴ Direktiva Komisije 93/86/EGS z dne 4. oktobra 1993, ki Direktivo Sveta 91/157/EGS o baterijah in akumulatorjih, ki vsebujejo določene nevarne substance prilagaja tehničnemu napredku (UL L 264, 23. 10. 1993, str. 51).

⁵ Uredba Sveta (EGS) št. 259/93 z dne 1. februarja 1993 o nadzorovanju prevoza odpadkov v Evropski Skupnosti ter v Skupnosti in iz Skupnosti (UL L 30, 6. 2. 1993, str. 1). Uredba, kot je nazadnje spremenjena in dopolnjena z Odločbo Komisije 1999/816/EGS (UL L 316, 10. 12. 1999, str. 45).

⁶ Direktiva Sveta 75/442/EGS z dne 15. julija 1975 o odpadkih (UL L 194, 25. 7. 1975, str. 39). Direktiva, kot je nazadnje spremenjena in dopolnjena z Direktivo Komisije 96/350/ES (UL L 135, 6. 6. 1996, str. 32).

(a) vključevanje zahtev o varstvu okolja v vse zunanje politike Skupnosti, vključno s trgovino in razvojnim sodelovanjem, z namenom doseči trajnostni razvoj, *med drugim*, z izdelavo smernic;

(b) uvesti skladno vrsto okoljskih in razvojnih ciljev z namenom pospešiti, da se sprejmejo kot del "novega globalnega sporazuma ali pakta" na svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju leta 2002;

(c) prizadevanje za krepitev mednarodne okoljske uprave s postopno okrepitvijo večstrankarskega sodelovanja in z institucionalnim okvirjem, vključno z viri;

(d) hitra ratifikacija, učinkovito izpolnjevanje in uveljavljanje mednarodnih konvencij, ki so povezane z okoljem, kjer je ena od strank Skupnost;

(e) pospeševanje trajnostne okoljske prakse v tujih investicijah in izvoznih kreditih;

(f) okrepiti prizadevanja na mednarodni ravni, da se doseže konsenz o postopkih za oceno tveganj za zdravje in okolje, kot tudi pristopi za obvladovanje tveganja, vključno s načelom previdnosti;

(g) doseči vzajemno podporo med trgovino in potrebami za varstvo okolja, ob upoštevanju okoljske dimenzije v presoji vplivov na trajnostni razvoj večstranskih trgovinskih sporazumov, da se izvedejo v zgodnji fazi pogajanj in s skladnim delovanjem;

(h) nadalje pospeševati svetovni trgovinski sistem, ki popolnoma priznava večstranske in regionalne okoljske sporazume in načelo previdnosti, izboljšati možnosti za trgovino v trajnostnih in okolju prijaznih proizvodih in storitvah;

(i) pospeševanje čezmejnega okoljskega sodelovanja s sosednjimi državami in regijami;

(j) pospeševanje boljše skladnosti politik s povezovanjem dela, narejenega znotraj okvira različnih konvencij, vključno s presojo o povezavah med biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, in vključevanje zadev biotske raznovrstnosti v izvajanje Konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja in Kjotskega protokola.

Člen 10

Oblikovanje okoljske politike

Cilji, določeni v členu 2 o oblikovanju politike na področju okolja, ki temelji na udeležbi in najboljšem razpoložljivem znanstvenem znanju in strateških pristopih, določeni v členu 3, se uresničujejo z naslednjimi prednostnimi ukrepi:

(a) razvoj izboljšanih mehanizmov, splošnih pravil in načel dobrega (vodenja) upravljanja, znotraj katerih so zainteresirani (deležniki) na vseh ravneh široko in ekstenzivno konzultirani tako, da olajšajo najbolj učinkovito izbiro za doseganje najboljših rezultatov za okolje in trajnostni razvoj v zvezi z ukrepi, ki se bodo predlagali;

(b) krepitev sodelovanja v postopkih dialoga z okoljskimi nevladnimi organizacijami preko primerne pomoči, vključno s financami Skupnosti;

(c) izboljšanje procesa oblikovanja politike:

- s predhodno oceno možnih vplivov, zlasti vplivov na okolje, novih politik vključno z drugo možnostjo brez ukrepov in predlogov za zakonodajo in objavo rezultatov;

- z naknadno oceno učinkovitosti obstoječih ukrepov pri doseganju okoljskih ciljev;

(d) zagotoviti, da so okolje in pomembna prednostna področja v tem Programu, glavna prednostna naloga raziskovalnih programov Skupnosti. Redna presoja okoljskih raziskovalnih potreb in prednostnih nalog se mora zagotoviti znotraj konteksta okvirnega programa Skupnosti raziskav in tehnološkega razvoja. Zagotavljanje boljše koordinacije raziskav, povezanih z okoljem, ki se izvajajo v državah članicah z namenom izboljšati uporabo rezultatov;

razvoj povezav med okoljskimi in drugimi akterji na področju informiranja, usposabljanja, raziskav, izobraževanja in politik;

(e) zagotavljanje točnih informacij, ki se morajo zagotavljati od leta 2003 naprej, ki so izhodišče za:

- politične odločitve o okolju in trajnostnem razvoju;

- nadaljnje ukrepe in pregled integracije sektorskih strategij, kot tudi strategije trajnostnega razvoja;

- informiranje širše javnosti;

Proizvodnja teh informacij bo podprta z rednimi poročili Evropske agencije za okolje in drugih ustreznih organov. Informacije naj vsebujejo predvsem :

- glavne okoljske kazalce;

- kazalce o stanju in trendih v okolju;

- kazalce vključevanja;

(f) pregledovanje, redno spremljanje informacij ter sistemi poročanja z namenom doseči skladnejši in učinkovitejši sistem, ki bo zagotovil poenostavljeno, visoko kvalitetno poročanje, primerljive in ustrezne okoljske podatke in informacije. Komisija je vabljen, da v ta namen čimprej ponudi predlog. Spremljanje stanja, zbiranje podatkov in zahteve za poročanje se morajo v prihodnji okoljski zakonodaji učinkovito obravnavati;

(g) okrepiti razvoj in rabo sredstev za spremljanja zemlje (npr. satelitska tehnologija) in orodij v podporo oblikovanju politike in izvajanju.

Člen 11

Spremljanje in vrednotenje rezultatov

1. V četrtem letu delovanja Programa bo Komisija ovrednotila napredek v izvajanju programa skupaj s tem povezanimi okoljskimi trendi in pričakovanji. To naj bi se izvedlo na podlagi obširne vrste kazalcev. Komisija predloži vmesno poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu, skupaj s predlogi za spremembe, ki jih ima za primerne.

2. Komisija predloži Evropskemu parlamentu in Svetu končno oceno Programa in stanje in pričakovanja v zadnjem letu Programa.

Člen 12

Ta sklep je objavljen v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

V Bruslju, 22. julija 2002.

Za Evropski parlament
Predsednik

P. Cox

Za Svet
Predsednik
P. S. Møller